

Titlul tezei de abilitare

Domeniul: filologie

Über das Wort hinaus.

Formelhaftes aus Nähe und Distanz.

Kontrastive, interkulturelle und lexikografische Ansätze

Dincolo de cuvinte.

Formulări fixe între familiar și străin.

Abordări contrastive, interculturale și lexicografice

Rezumatul tezei de abilitare

Teza de abilitare descrie rezultatele științifice, realizările profesionale obținute după conferirea titlului de doctor în filologie (s.c.l.) în 2007 la Universitatea din București și viitoarele direcții de dezvoltare profesională, științifică sau didactică.

Teza de abilitare cuprinde două părți.

În prima parte a tezei (cap. 1-3) dedicată încadrării rezultatelor mele reprezentative în preocupările la nivel internațional, m-am referit pe larg la principalele modalități de abordare/dezvoltare a demersului științific și de includere în activitatea didactică (cap. 2). Cercetarea modernă se distinge prin scopuri și metode de cercetare variate, bine conturate, cooperând cu mai multe discipline (pragmalingvistica, psiholingvistica, lingvistica cognitivă). Deoarece formulările fixe constituie o provocare pentru cercetător, cadru didactic și lexicograf, am evidențiat în cele trei capitole din prima parte atât implicațiile obiectului de cercetare la nivel teoretic și practic, ce au impus o abordare din perspectivă pluridisciplinară și interculturală, cât și caracterul complex al direcțiilor de cercetare abordate după obținerea titlului de doctor în filologie. În prezentarea contribuțiilor mele științifice semnificative am indicat particularitățile comunicativ-pragmatice și culturale ale structurilor fixe, semnalând asemănările și corespondențele între elementele prototipice ale imaginarului lingvistic în limbile germană și română, dar și dificultățile achiziției fondului frazeologic sau ale expunerii sale în practica lexicografică mono- sau bilingvă. Considerând că este important să fim prezenți în lexicografia europeană cu dicționare bilingve elaborate pe metodologii moderne, care să acopere nevoile actuale de cercetare și consultanță, am expus în cap. 3 studiile mele dedicate practicii lexicografice bilingve de la noi. Aceste studii relevă erori sau abateri grave de la standardele lexicografice importante pentru corecta receptare/producție a structurilor fixe, astfel încât se impune regândirea modului de prezentare a frazeologismelor în lucrări de tip lexicografic. Dorind alinierea la cerințele frazeografiei internaționale am elaborat un nou model de expunere care – prin complexitatea abordării (suplimentarea mențiunilor formale, semantice și pragmatice, sistem coerent de descriere a caracteristicilor, utilizarea unor procedee lexicografice moderne) în comparație cu cea avansată în dicționarele existente – ar permite extinderea ariei de consultanță, înlăturarea inconsecvențelor/scăpărilor din dicționarele anterioare și redactarea unei opere lexicografice de ținută. În contextul eforturilor de promovare a multilingvismului în Europa considerăm oportună preocuparea pentru dezvoltarea frazeografiei bilingve din România atât pentru integrarea acestei ramuri în circuitul internațional, cât și pentru promovarea limbii române în spațiul germanofon, permițând totodată formarea unei echipe de cercetători preocupați de redactarea/reeditarea de lucrări lexicografice.

Pornind de la direcțiile de cercetare abordate, expunerea realizărilor științifice semnificative urmărite din perspectiva evoluției activității de cercetare sau a celei didactice, se va sincroniza în partea a doua tezei (cap. 5 și 6) cu planul de dezvoltare a carierei profesionale, științifice și academice. Aici am prezentat parcursul meu profesional, activitatea științifică, didactică, editorială și cea desfășurată în comunitatea academică (cap. 5). Activitatea științifică desfășurată până în prezent se înscrie ariilor de cercetare lingvistică sincronică, frazeologia contrastivă, lexicografia/frazeografia bilingvă, cultura și civilizația spațiului germanofon și se reflectă în volume proprii, articole și studii diseminate în volume colective, omagiale, ale conferințelor internaționale apărute la edituri din țară sau străinătate sau în reviste de specialitate, în participări la manifestări științifice sau în apartenența la echipe de cercetare în două proiecte naționale/internaționale. Contribuțiile mele științifice la care se referă conținutul tezei de abilitare (în total 29) urmăresc *continuarea tradițiilor* de cercetare din germanistica românească abordând fenomenele lingvistice din perspectivă preponderent contrastivă sau interculturală, vizând percepția corectă a diferențelor/concordanțelor lingvistice și culturale. Rezultatele științifice obținute probează

originalitatea, relevanța științifică și practică, înscriindu-se principalelor direcții de cercetare, relevând diversitatea metodelor abordate, necesare cuprinderii specificului acestui fond lexical aparte. Ele documentează și direcțiile de dezvoltare profesională, continuitatea activităților de cercetare/didactice și gradul de specializare în domeniul suspus investigației, completând cunoștințele despre sistemul frazeologic al limbilor germană și română, practica predării-învățării frazeologismelor, practica traducerii sau a lexicografiei bilingve. Oportunitatea contribuțiilor mele științifice e motivată de necesitatea unor cercetări sistematice din perspectivă contrastivă/interculturală sau a revizuirii practicii lexicografice bilingve de la noi. De la conferirea titlului de doctor (2007) am publicat patru volume ca unic autor (1 în străinătate), 1 culegere (străinătate), 1 volum în colaborare, 1 volum omagial (în colaborare; în străinătate), 6 volume conferință (în colaborare; 1 în străinătate), 9 studii în volumele unor manifestări științifice internaționale (6 în străinătate), 3 articole în volume colective sau omagiale (1 în străinătate), 15 studii în reviste de specialitate din țară (1 în colaborare) clasificate CNCS și indexate în baze de date internaționale, 4 traduceri (3 în colaborare; 2 în străinătate), 1 recenzie. Alte 7 articole sunt în curs de publicare la edituri din țară sau străinătate. Din 2007 am participat la 36 de manifestări științifice naționale/internaționale cu 24 de comunicări din domeniul meu de competență și cercetare. Apreciez că prin întreaga mea activitate am dobândit un prestigiu profesional și o recunoaștere concretizată în afilieri la asociații științifice/profesionale sau centre de cercetare, citări ale lucrărilor proprii sau prezențe în baze de date și biblioteci din țară și străinătate. Această parte a tezei include și planul de dezvoltare a carierei profesionale, științifice și didactice (cap. 6) cu indicarea ariilor de cercetare pertinente pe care doresc să le aprofundez sau să le abordez în activitatea didactică, arii relevante din perspectiva comunicării în spații socio-culturale diferite, a cultivării limbii și îmbunătățirii practicii lexicografice. Tematica propusă demonstrează coerența preocupărilor mele științifice și didactice, interesul pentru îmbunătățirea metodelor de abordare, analiză și interpretare a celor două spații culturale, pentru regândirea abordării didactice, a revizuirii practicii lexicografice bilingve din România sau pentru domenii de cercetare mai puțin explorate sau inedite. Pentru fiecare dintre cele opt mari direcții de dezvoltare a activității didactice și de cercetare din perspectivă interdisciplinară sau interculturală am prezentat în prima parte a tezei realizări științifice și profesionale. Obiectivele pe care mi le propun în acest plan de dezvoltare vizează continuarea activităților didactice, științifice sau de cercetare în domeniile în care m-am consacrat, atât pentru obținerea unor realizări notabile, cât și pentru păstrarea prestigiului profesional dobândit.

Prin activitatea de cercetare desfășurată până în prezent, bazată pe un vast material empiric, consider că am contribuit la dezvoltarea *frazeologiei contrastive* a limbilor germană și română și a *frazeografiei bilingve*, demonstrând capacitatea de a continua și aprofunda cercetarea doctorală. În formularea de noi perspective de cercetare a fondului frazeologic din punct de vedere lingvistic, contrastiv, didactic sau lexicografic am subliniat necesitatea unei abordări interdisciplinare, conforme tendințelor actuale, indicând și mijloace complementare analizei lingvistice sau direcții moderne de cercetare, ce vor permite promovarea unei noi orientări în frazeologia contrastivă/frazeografia bilingvă germană din România.

Ultima secțiune a tezei cuprinde referințele bibliografice.